

1980, 1. prosince – Sdělení VONS č. 221 „Trestní stíhání pátera Josefa Bárty“ o domovních prohlídkách v domech obývaných členy františkánského řádu a o uvalení vazby na Josefa Bárta a jeho obvinění z trestného činu maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi.<sup>1</sup>

Dne 18. 11. 1980 provedly policejní orgány v Liberci domovní prohlídku ve třech domech, v nichž bydlí členové františkánského řádu. U jednoho z nich – pátera Josefa Bárty, nar. 18. 11. 1921<sup>2</sup> v Příbrami, katolického duchovního bez státního souhlasu – trvala domovní prohlídka od 9.30 do 1 hodiny po půlnoci. Orgány StB ve složení: por. Fejfar, por. Hefler, npor. Joska pod vedením npor. Ludvíka Ježka<sup>3</sup> a za asistence nezúčastněné osoby Jindřicha Čejky, bývalého zaměstnance M[ě]NV v Liberci, zabavily asi 70 položek: strojopisy, oficiální polské katolické noviny, liturgické knihy, teologická skripta, konstituce františkánského řádu, materiály týkající se františkánského řádu a osobní zápisy. Celý byt byl pečlivě ofotografován a po domovní prohlídce zapečetěn.<sup>4</sup> Páter Josef Bárta byl vzat do vazby a obviněn z maření dozoru státu nad církvemi podle § 178 tr. z.<sup>5</sup> Následující dny probíhaly rozsáhlé výslechy osob, které byly s jmenovaným ve styku. Týkaly se především přijímání nových členů řádu. Zvláště pobuřující je vyslýchání jedné sedmdesáti sedmileté řeholní sestry, které trvalo 5 a půl hodiny.

Páter J. Bárta byl v roce 1952 odsouzen za údajnou velezradu ke 20 letům vězení. Z výkonu trestu se vrátil až po 16 letech v roce 1966! Jeho zdravotní stav je vážný, protože prodělal už dva infarkty myokardu, při autohavárii utrpěl těžké zranění, na jehož základě získal trvalý invalidní důchod.

Postihem J. Bárty se orgány StB pokoušejí zmařit jeho neutu-  
chající aktivitou, při níž se snaží nezištně a bez okázalosti sloužit druhým podle svého přesvědčení. Zároveň chtějí orgány StB zastrašit ostatní katolické duchovní a přimět je k tomu, aby se stali poslušnými vykonavateli „normalizované“ církevní politiky. Útok proti páteru J. Bártovi je vlastně hrubým zásahem do vnitřních

struktur a života františkánského řádu, který podobně jako ostatní mužské řeholní řády u nás nebyl nikdy oficiálně zrušen.<sup>6</sup>

*Informace o Chartě 77, r. 4, 1981, č. 1, s. 3.*

## POZNÁMKY

<sup>1</sup> K případu dále viz sdělení VONS č. 234, 237 a 301, dokumenty č. 235, 238 a 302.

<sup>2</sup> Josef Bárta se narodil 18. 3. 1921.

<sup>3</sup> Správně Lubomíra Ježka.

<sup>4</sup> Věci byly zabaveny též dalším členům františkánského řádu. Viz protokoly o provedení domovních prohlídek příslušníky Okresní správy SNB – Oddělení vyšetřování StB Liberec z 18. 11. 1980 a fotodokumentaci z těchto prohlídek. Velká část zabavených věcí byla později soudně zabrána. OS v Liberci, soudní spis k případu Josefa Bárty a Ladislava Trojana, spis. zn. 1 T 1017/81.

Již o rok předtím 10. 9. 1979 byla provedena u J. Bárty domovní prohlídka. Bártovi byla zabavena náboženská literatura, větší část z ní mu ovšem byla vrácena. Domovní prohlídka byla nařízena usnesením vyšetřovatele Krajské správy SNB – Odboru vyšetřování StB České Budějovice z 27. 8. 1979 v souvislosti se stíháním pro trestný čin maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi, které bylo zahájeno 18. 4. 1979. Ze spáchání tohoto trestného činu byl podezřelý významný teolog a pedagog, jezuitský kněz František Šilhan. Během vyšetřování pak bylo podezření ze spáchání tohoto trestného činu rozšířeno i na Bárta, který se měl podílet na vypracování písemností, které jsou v rozporu se zákonem č. 218/49 Sb. o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností. K tomu viz publikaci Karla DACHOVSKÉHO: *Cesta františkánského kněze Jana Bárty*, Praha 1990, s. 31n. Tato publikace obsahuje též opis množství úředních dokumentů i Bártovy soukromé korespondence z vazby z doby jeho trestního stíhání v Liberci na počátku 80. let. Dále viz vzpomínky Radima JÁCHIMA: *Jak jsem se stal františkánem*, 7. díl: Pod Ještědem se blížká, *Poutník* 3, 1996, č. 5, s. 26–29.

<sup>5</sup> Bárta byl 18. 11. 1980 zadržen a usnesením okresního prokurátora v Liberci z 21. 11. 1980 vzat do vazby s platností ode dne zadržení. Vyšetřovatel Okresní správy SNB – oddělení vyšetřování VB Liberec npor. Lubomír Ježek zahájil svým usnesením z 18. 11. 1980 trestní stíhání J. Bárty a L. Trojana pro trestný čin maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi podle § 178 tr. zák. V odůvodnění usnesení stálo: „*Na základě*

*výsledků šetření orgánů SNB jsem zjistil, že Josef Bárta již několik let připravuje učební texty a osnovy pro studium bohosloví mimo legální bohoslovecké fakulty, provádí zkoušky z některých teologických předmětů a provádí církevní obřady v kapli ve svém bydlišti. Na jeho činnosti se významně podílí MUDr. Ladislav Trojan. Oba tedy provádějí duchovenskou činnost, přičemž Josef Bárta měl státní souhlas podle § 16 z. č. 218/49 Sb. do 31. 12. 1976, později jej neobdržel, a MUDr. Ladislav Trojan státní souhlas k provádění duchovenské činnosti nikdy neměl. Josefu Bártovi byla pro uvedené jednání dne 15. 4. 1980 vyhlášena výstraha ve smyslu § 1 odst. 2 zákona o SNB a přesto v něm pokračoval.“ OS v Liberci, soudní spis k případu Josefa Bárty a Ladislava Trojana, spis. zn. 1 T 1017/81. Usnesení bylo publikováno in: DACHOVSKÝ: Cesta františkánského kněze, s. 41–42.*

- <sup>6</sup> Šikanování libereckých františkánů pokračovalo i v následujících letech. K tomu viz sdělení VONS č. 406, dokument č. 409, a sdělení VONS č. 416, dokument č. 419, o trestním stíhání některých z nich. K další perzekuci františkánů viz též sdělení VONS č. 324, 328, 331, 334, 346 a 387, dokumenty č. 325, 329, 332, 335, 349 a 390, o policejním zásahu proti členům františkánského řádu v roce 1983 a trestním stíhání některých z nich.